

Decisiones Sacramentales, Theologicæ, Canonicae, & Legales

In Quibus Tota materia Sacramentorum, Theologiæ Moralis, Juris Canonici, & Quæstiones plurimæ Juris Civilis explicantur, dilucidantur, & traduntur, Eruditionibus, Historiis, & Exemplis adornatæ ; Opus Episcopis, Vicariis, Parochis, Confessariis, aliisque Studiosis utile, ac jucundum In Libris novem ...

Decisiones Miscellanæ

Chiericato, Giovanni Maria

Augustæ Vindelicorum, 1730

Decisio XLII. Argumentum. Usura non esse mutuare pecuniam, ut sibi redatur farina: seu ut agricola conducat agros, firmat hæc Decisio, cum conditionibus tamen in ea suppositis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94626](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94626)

eriamsi agatur de faciendo favore piz causæ. Idem Mantua consil. 133. num. 13. tom. 2. idcirco impositio unius bagatini pro omni libra ad favorem Hospitalis domus Dei solvendi à pauperibus pignora apud S. Montem facientibus est penitus injusta; prout supra probatum est.

Alter abusus est, quod bagatinus non est moneta expendibilis, sed metaphysica, quorum duodecim formant unum solidum; ideo si pro pignore pauperes recipiunt à massario Montis exempli gratia libras septem, coguntur solvere actualiter pro Hospitali prædicto solidum unum, & sic quinque bagatinos ultra prædictam taxam; adeò in multis milliariis librarum, exigantur tot, & tanti bagatini præter justum numerum, ut conficiant plura centenaria Ducatorum; quæ retinentur à massariis pro se ipsis, quia non reddunt rationem nisi de uno bagatino pro unaquaque libra; & ut dictum est, continuo à libris sex usque ad libras duodecim exigunt quatuor, vel quinque bagatinos ultra taxam. Si usurarium est quidquid exigitur in mutuo ultra interesse; & si iniquum existit omne id, quod à Monte Pietatis excipitur præter necessarias expensas; quomodo non erit usurarium, ac iniquum hoc lucrum tot bagatinorum; & tot ducatorum ex bagatinis; Scio plures massarios Montis Cives nobilissimos hujus Civitatis timoratos Dei noluisse retinere sibi incrementum prædictorum bagatinorum, sed eos consignasse Capserio Magnificæ Civitatis in augmentum capitalis ejusdem Montis. At qui soli lucro temporali student, absque conscientia formidine eos sibi retinent, sine aliquo justo titulo; cum habeant suum salarium pro massariatu; cum discrimine tum salutis æternæ, tum temporalium infortuniorum, quæ ex his injustis, ac usurariis causant etiam excidium familiarum, & egestatem filiorum. Nec desunt abusus alii in tam pii operis exercitio, corrigendi, ac eliminandi à Superioribus, si quando meminerint, ejusdem S. Montis, prout ex officio tenentur, visitationem instituire.

D E C I S I O XLII.

A R G U M E N T U M.

Usuram non esse mutuare pecuniam, ut sibi reddatur farina; seu ut agricola conducat agros; firmat hæc Decisio, cum conditionibus tamen in ea suppositis.

S U M M A R I U M.

1. Pecuniam recipere mutuo, restituendam in tanta farina, qualis contractus sit?
2. Voluntas contrahentium non est aliena ab eorum verbis.
3. Verba contrahentium attendenda.
4. Usura est mutuare pecuniam, ut sibi detur farina.
5. Emptionis & venditionis contractus quando fit?
6. Contractus ex substantialibus constituitur.
7. Mutuans pecuniam, ut sibi detur farina, non facit mutuum.
8. Pretium ubi non est definitum, ibi non est emptio.
9. Contractus innominatus quando fit?
10. Contrahentes debent intentionem suam clare declarare.
11. Decipere qui non vult, clare loquitur.

12. Mutuare centum, ut conducantur agri, an sit Usura?
13. Usura injustitia oritur ex involuntario.
14. Mutuatarii libertas excludit Usuram.
15. Regininis Oeconomici Curia Episcopalis.

Paduanus accipit mutuo centum aureos à Mercatore Veneto, cum pacto ei dandi, & solvendi tempore Messis tantam farinam pro summa dicta pecunia ad pretium, quo tunc valebit. Quæritur, An intret Usura?

Circa hunc casum calami scribentium in tres sententias descenderunt, quia tres diversos contractus sunt opinati. Alii dixerunt, intrare Usuram, quia est Mutuum. Alii scripserunt, non intrare Usuram, nam Mutuum non est, sed Emptio, & Venditio. Alii censuerunt, esse contractum innominatum; Do, unde, & ideo non intrare Usuram. Rationes tergeminæ sententiarum fuerunt.

Mutuum est (dixerunt primi) ergo intrat Usura. Antecedens probarunt, ex illis Verbis Paduanus accipit mutuo centum aureos à Mercatore Veneto; voluntas enim contrahentium à verbis non præsumitur aliena; & nemo præsumitur dixisse quod prius mente non concepit. *l. Labeo §. idem Tubero. De suppell. leg. cap. ultim. de Verb. signif.* nam voluntas hominis ex verbis apparet, sicut facies in speculo, & ideo à verbis contractus non est recedendum. *Bald. lib. 3. cons. 102. numer. 9.* & præcipue in contractibus è propria verborum significatione non est recedendum. *l. Veteribus ff. de Pactis. Mantica de Tacit. lib. 2. tit. 5. numer. 12.* Igitur, cum mutuo accepti sint centum aurei, contractus est Mutuum, & sic intrat Usura. Consequentia probatur ex dictis, & deductis supra Decis. 40. num. 10. videlicet, quia pactum dandi, & solvendi tantam farinam est obligatio civilis cum magno incommodo Mutuatarii. *S. Thom. 2. 2. quæst. 78. artic. 2. Molina dict. disp. 308. Rebell. d. lib. 8. quæst. 4. & Reginald. dict. lib. 25. num. 196. & in hac facti specie, quod sit Mutuum, & intret Usura, tenet Ugolinus de Usuris cap. 33. num. 2. & Rebell. d. lib. 8. quæst. 4. num. 4.*

Emptio, & Venditio farinæ est, dixerunt alii; non autem Mutuum; idcirco non intrat Usura. Probarunt antecedentis primam partem ita, Quando aliqui conveniunt de re aliqua tradenda, & in alium transferenda pro certo pretio, emptio contracta intelligitur. *l. Naturalis, §. 1. de Præscript. Verb. l. Insulam ff. eod. Mantica de Tacitis lib. 6. tit. 2. num. 5. Tiracquell. de Retract. lib. 1. §. 1. gloss. 14. num. 19. Leotard. de Usur. quæst. 43. num. 27.* Sed hic conventio facta est de danda farina ad pretium, quo tunc valebit. Ergo intus fuit contractus emptionis, & venditionis. *l. Naturalis, §. 5. Et siquidem de Præscript. Verb.* Secundam verò partem, quod scilicet non sit mutuum, probarunt hoc modo. Contractus ex substantialibus constituitur. *Glossa in cap. 2. de Consuet. lib. 6. Mantica de Tacit. lib. 8. tit. 3. num. 24. & ubi deficiunt substantialia, deficit contractus. Menoch. consil. 37. numer. 18. & 19. Leotard. de Usur. quæst. 16. numer. 21.* Sed substantiale mutui est, ut tantumdem restituatur in eodem genere *l. 2. ff. Si cert. petatur. Mantica de Tacit. dict. lib. 8. tit. 3. numer. 26. & 29. Leotard dict. quæst.*

7 *quæst.* 16. *num.* 21. ubi subdit, illam appellationem verbalem mutuit tanquam inutilem non esse attendendam; Ergo, ut idem Leotardus subdit, cum mutuum non fuerit, sed emptio, & venditio, non intrat Usura; & ita sentit Rebellius se ipsum declarando in *dict. lib. 8. quæst.* 4. *numer.* 4. & Azor. *part.* 3. *lib.* 7. *capit.* 7. *quæst.* 2.

8 Contractum innominatum alii esse dixerunt; ea ratione, quia, ubi pretium non est definitum, emptio, & venditio dici non potest. 1. *Si tibi poliendi ff. de Praescript. Verb.* Baldus in l. ultima *num.* 8. C. de Contrahen. Empt. Roman. Imol. Alexand. & alii, quos allegat, & sequitur Cardin. Mantica de *Tacit. lib.* 4. *tit.* 19. *num.* 22. ubi firmat magis probabiliter, quod ubi conventum est, de re danda iusto pretio, seu eo pretio, quod iustum declarabitur, esse contractum innominatum. Igitur hoc admissio, usura non intrat in casu proposito; quia ubi non est mutuum, ibi non est Usura, ut communiter docent omnes Doctores, & bene ait Leotard de *Usur. d. quæst.* 16. *numet.* 20.

10 Neutra ex his opinionibus displicet Curiae Episcopali. & quilibet pro libito sequi potest, quam maluerit, tanquam probabilem. Prima verò est securior. Ceterum in praxi admonendi forent contrahentes, ut intentionem suam clarius manifestent. Quia si mutuum inire intendunt, abstinere debeat ab onere dandi farinam ex pacto. Si farinam emere, & vendere respectivè volunt, dicat Venetus, accipe centum aureos pro pretio farinæ, quam mihi vendes Messis tempore pretio, quo tunc valebit; qui enim non vult decipere, clarè & apertè loquitur, *Cap. Consultat. de offic. Delegat.* At qui obscure loquitur, præsumitur dolosè agere. Menoch. *consil.* 1134. *num.* 17. At quid dicendum erit circa sequentem casum?

12 Agricola petit à te mutuo centum ad emendos equos. Tu paratus es dare, si ipse conduxerit agros tuos, iusta pensione colendos. *Quæritur, an sit Usura?*

Plurimi responderunt esse Usuram; tum quia Agricola imponitur obligatio civilis, quæ est pretio æstimabilis. Sylvest. *Vera Usura* 1. *q.* 2. Lessius *lib.* 2. *cap.* 20. *num.* 55. & Covarruvias *Var. res. lib.* 3. *cap.* 2. *num.* 5. tum quia ipse Agricola amittit suam libertatem, & adstringitur ad agros tuos conducendos. Sot. *d. lib.* 6. *quæst.* 1. *art.* 2. Navar. in *Man. cap.* 17. *num.* 220. Tamburin. de *Tripl. Jur. lib.* 9. *tract.* 1. *cap.* 4. *§.* 2. Nicol. in *Lucubr. Civil. d. lib.* 3. *tit.* 15. *numer.* 12.

13 Alii censuerunt, non esse Usuram, quia tota iniustitia Usuræ oritur ex involuntario. Card. de Lugo *dict. disput.* 25. *sub. num.* 55. ubi docet, Usurarium esse pactum, per quod mutuarius adstringitur contra suam voluntatem ad aliquid faciendum, vel onus subeundum occasione mutui. Sed in nostro casu agricola non est invitatus, neque involuntarius in conducendis tuis agris, etisque colendis iusta pensione. Ergo non est Usura. Ita sentire videntur, supposita iustitia pensionis. Sylvest. *d. verb. Usura* 1. *quæst.* 8. Dicastill. apud Tambur. in *Decal. lib.* 8. *tract.* 3. *cap.* 5. *numer.* 12. Rebell. *dict. lib.* 8. *quæst.* 4. *num.* 5. *vers.* Sed quid si colonus. Bonacina de *Contrah. d. tom.* 2. *disput.* 3. *quæst.* 3. *punct.* 3. *num.* 8. Busembaum. *lib.* 3. *tract.* 5. *cap.* 3. *dub.* 7. *num.* 12. Layman. *lib.* 3.

sect. 5. *tract.* 4. *cap.* 16. *num.* 3. Idem tenere Baldus in l. Rogasti §. si tibi ff. Si cert. per. & Joan. Lupus in *cap. per vestras*, de Donat. inter Vir. & Vxorem. Fagnanus in *cap. Naviganti. num.* 55. De *Usur. tom.* 6. & placet Bordonio in *Decisionibus Miscellan. dec.* 345. ex hac eadem ratione, scilicet, quia contractus conductionis agrorum in rustico Mutuatario est spontaneus.

Alii tandem distinxerunt. Vel agricola resol-
vit, agros conducere, & colere pressus, & arctatus ut mutuum habeat; vel mutuum petit, ut possit colere agros voluntariè conductos. Primo casu est Usura, quia ad habendum mutuum, submittit humeros iugo conductionis agrorum, & contractus conductionis est medium ad habendum mutuum. Secundo casu, non est Usura; quandoquidem principale intentum est conducere agros; quos ut bene colere possit, contrahitur mutuum, tanquam medium necessarium ad illos colendos. Id in praxi non semel accidit in Congregationibus pro Regimine Oeconomico hujus Episcopatus, in quibus ego quoque tanquam deputatus ab Emin. Cardin. Antistite interfui; nam habito tractatu cum agricola de locanda possessione exempli gratia centum agrorum; & concordata honesta pensione pro affictu, poscit conductor mutuos denarios pro emendis bovis, aut equis, sine quibus impossibile ei foret, agros illos colere. Congregatio, attenta necessitate, censet ex pecunia Eminentissimi Domini Cardinalis mutuum dare. Hoc Usurarium dici non potest; quia mutuum datur, non ut rusticus conducat agros, id est, ut ei imponatur hæc obligatio, quasi nullus reperiretur, qui eos agrosduceret; sed datur, stante voluntate conducendi agros, quam agricola habet, ad suffragandum ejusdem paupertati, illumque juvandi, ut valeat agros colere. Ita in puncto firmanunt etiam Sylvest. *Verb. Usura* 1. *q.* 8. Salas de *Usur. dub.* 9. *sub. num.* 5. *pag.* mihi 134. Molina *disp.* 310. *num.* 1. & Cardinal. de Lugo *dict. disp.* 25. *num.* 51. & cum hac distinctione transit Curia Episcopalis, ut potè probabilissima, & non destructiva, sed declarativa duarum antecedentium opinionum.

D E C I S I O XLIII.

A R G U M E N T U M.

Sex urgentissimis rationibus demonstratur majorem obligationem habere genitores bene educandi filios, quam habeant Episcopi, vel Parochi.

S U M M A R I U M.

1. Patrumfamilias obligatio pro animabus sibi subditis.
2. Genitores jure divino naturali tenentur bene educare filios.
3. Struthio cur non educat partus suos?
4. Brutorum sollicitudo in educandis filiis.
5. Obligatio major parentum in bene educandis filiis, quam Episcoporum, aut Parochorum.
6. Decalogi quartum Præceptum cur non obliget genitores ad bene educandos filios?
7. Exempla Sanctorum Patrum in bona educatione filiorum.
8. Exempla filiorum male educatorum.
9. Genitorum facilitas in bene educandis filiis.